

Pohybové aktivity ve vědě a praxi

Konferenční sborník
U příležitosti 60. výročí založení
Fakulty tělesné výchovy a sportu
Univerzity Karlovy v Praze
[Praha, 19.–21. června 2013]

KAROLINUM

Libor Flemr, Jiří Němec,
Ondřej Novotný
[eds.]

Pohybové aktivity ve vědě a praxi

Konferenční sborník

U příležitosti 60. výročí založení Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (Praha, 19.-21. června 2013)

Libor Flemr, Jiří Němec, Ondřej Novotný (editoři)

Konference se konala pod záštitou Univerzity Karlovy v Praze, Českého olympijského výboru a České kinantropologické společnosti.

Sazba studio Lacerta (www.sazba.cz)
Vytiskla tiskárna Nakladatelství Karolinum
První vydání

© Univerzita Karlova v Praze, 2014

ISBN 978-80-246-2621-5
ISBN 978-80-246-2654-3 (online : pdf)

Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum 2014

<http://www.cupress.cuni.cz>

Vědecký výbor konference

Václav Hampl (předseda), Univerzita Karlova v Praze (Česká republika)

Václav Bunc, Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (Česká republika)

Miroslav Holienka, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Komenského v Bratislavě (Slovensko)

Jiří Kejval, Český olympijský výbor (Česká republika)

Pavel Kolář, 2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze (Česká republika)

Roland Naul, Universität Duisburg-Essen (Německo)

Jiří Nykodým, Fakulta sportovních studií, Masarykova univerzita (Česká republika)

Jim Parry, University of Leeds (Velká Británie)

Jan Pirk, Institut klinické a experimentální medicíny (Česká republika)

Pavel Slepíčka, Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (Česká republika)

Vladimír Süß, Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (Česká republika)

Zbyněk Svozil, Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci (Česká republika)

Walter Tokarski, Deutsche Sporthochschule Köln (Německo)

Zvaní řečníci

Ian Gordon Culpan, University of Canterbury (Nový Zéland)

Darlene Kluka, Barry University, Miami (USA)

Pavel Kolář, 2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze (Česká republika)

Jim Parry, University of Leeds (Velká Británie)

Organizační výbor

Libor Flemr (předseda)

Bronislav Kračmar

Ondřej Novotný

Irena Martínková

Jim Parry

William Crossan

Jiří Němec

Recenzenti

Miroslav Janura, Ladislav Pyšný, Antonín Rychtecký, Aleš Sekot, Ladislav Bláha, Petr Jansa, Karel Jelen, Bronislav Kračmar, Viléma Novotná, Tomáš Perič, Miroslava Přidalová, Rudolf Psotta, Jiří Suchý, Pavel Strnad, Monika Šorfová, Jan Carboch, William Crossan, Libor Flemr, Pavel Hráský, Aleš Kaplan, Jakub Kokštejn, Karel Kovář, Renata Malátová, Tomáš Malý, Jiří Mudrák, Martin Musálek, Martin Nosek, Martin Pěkný, Miroslav Petr, Petr Šifta

Editoři

Libor Flemr

Jiří Němec

Ondřej Novotný

Obsah

1. Sport a tělesná výchova ve společenských vědách	11
Antonín Rychtecký: Národní kvalifikační rámec v doktorandském studiu kinantropologie.	13
Lenka Kovářová, Kateřina Nováková, David Pánek: Struktura osobnosti u vytrvalostních sportovců na příkladu triatlonu	25
Jaroslav Dvorský: Psychická odolnost v kontextu nespecifického pohybu.	35
Radka Peřinová: Motorická docilita kvalitativním pohledem	41
Beáta Soušková: Vplyv obsahu tematického celku aerobik na somatické a funkčné parametre stredoškôláčok	49
Milena Pullmannová Švedová: Zmena pohybového obsahu zostáv v modernej gymnastike a jej vplyv na feminimum v tomto ženskom športe.	59
Ludmila Zapletalová: Pohybová výkonnosť 11- až 15-ročných chlapcov a dievčat s odlišnou pohybovou aktivitou.	69
Jakub Holický: Evaluace psychomotorického vývoje hráčů ve fotbalu kategorie U12 pomocí dvou forem Bruininks-Oseretsky test of motor proficiency second edition (BOT-2)	81
Rastislav Feč, Karol Feč, Alena Buková: Rozdiely v stabilite disjunktívneho reakčného času žiakov 1. a 2. ročníka základnej školy.	91
Markéta Dobešová: Možnosti a omezení komparativní analýzy vývoje sportu v Československu a Německé demokratické republice po 2. světové válce do pádu komunismu.	99
Tomáš Tlustý: Cesta YMCA do střední Evropy po první světové válce	109
Martin Dlouhý, Ladislav Kašpar, Irena Svobodová, Martin Sebera: Vývoj sportovní výkonnosti uchazečů o studijní obory TV a TVŠ v atletické disciplíně běh 1500 m muži a 800 m ženy při přijímacích zkouškách na PedF UK v letech 1991–2012	119
Radka Streščíková, Zora Svobodová: Srovnání motivace vysokoškolských studentek a žen ve věku 30–45 let k pohybovým aktivitám	129
Branislav Antala: Oblíbenosť, významnosť a náročnosť telesnej a športovej výchovy z pohľadu žiakov základných a stredných škôl Slovenska a Českej republiky.	137
David Cihlář, Jiří Ticháček: Vybrané aspekty zdravého životního stylu žáků druhého stupně základních škol v Ústeckém kraji	145
Róbert Janíkovský, Milan Tabak, Ludmila Malachová, Zuzana Kazániová: Systém elektronickej evidencie výučby predmetu TV – kondičné posilňovanie v podmienkach ŽU v Žiline a jeho možné výstupy pre praktické využitie	155
Vilém Omcirk: Využití marketing managementu v práci středoškolského pedagoga.	163

2. Sportovní fyziologie, výživa a genomika	173
Michal Štefl, Veronika Houdová, Miloslav Petr, Eva Kohlíková, Iva Holmerová: Diagnostika sarkopenie v klinické praxi – případová studie	175
Lucia Malá, Tomáš Malý, František Zahálka, Jaroslav Teplan: Telesné zloženie ako prediktor kvality života bežnej adolescentnej populácie	183
Olga Chvátlová: Fenomén vzprímenosti v evolučnej perspektíve	191
Barbora Strejcová, Jan Vopat: Vliv alkoholu na svalovou izokineticou sílu v kolenním kloubu při extenzi a flexi	203
Ivan Uher, Klaudia Zusková, Alena Buková, Rastislav Feč: Spánok, nadváha a pohybová aktivita vysokoškolských študentov	211
3. Kineziologie, biomechanika	221
Olga Chvátlová: Gravitační a antigravitační motorika	223
Renata Malátová: Možnosti ověření účinnosti intervenčních programů zaměřených na ovlivnění stavu hlubokého stabilizačního systému páteře měřením síly břišních svalů svalovým dynamometrem	235
Jitka Vaněčková: Zapojení svalů horní poloviny těla při plaveckém cyklu a při imitačních pohybových aktech – projekt	245
Jaroslav Motyčka, Jan Šťastný, Hana Lepková, Miloslav Pašek, Michaela Bátorová: Komparace výsledků měření a vyhodnocování rychlosti plavání seniorské a juniorské reprezentace ČR v letech 2011 a 2012	255
Martina Jílková, Petr Šifta, Ondřej Václavek, Martin Tůma: Analýza vrchního hodu jednoruč u hráčů házené	265
Martina Chrástková, Radka Bačáková, Daniel Špulák, Roman Čmejla, Bronislav Kračmar: Kineziologická komparace běhu na lyžích klasickou technikou a volné bipedální chůze	271
Daniel Bodlák: Náhrada meziobratlového disku – historie, súčasnosť a budúcnosť	285
Lucie Vorlíčková, Pavel Korvas: Měření hodnot vibračního cití u kořenového dráždění způsobeného výhřezem ploténky l4/l5 a l5/s1	295
Jitka Hanzlová, Jan Pekáč, Jana Juříková: Funkce a náprava hlezenního kloubu	305
Lenka Horňáková, Daniel Hadraba, Petr Kubový, Lucie Sůkopová, Karel Jelen: Časovo-závislé zmeny v laterálnom menisku vyhodnotením prostredníctvom MRI pri axiálnom zaťažení in vivo: pilotná štúdia	317
Zuzana Pavelková, Petr Šifta: Vliv kinesiopatpingu na svalové napětí musculus soleus u sportovců s přetíženou achillovou šlachou	327
4. Sportovní trénink	337
Josef Dovalil: Trenérská škola fakulty tělesné výchovy a sportu	339
Radim Jebavý, Jiří Baláš, Tomáš Perič: Porovnání efektivity stimulace vytrvalostní síly na nestabilních a stabilních oporných plochách	353
Rostislav Kohoutek, Jaroslav Teplan, František Zahálka: Analýza úspěšných herních situací v nejvyšší evropské fotbalové soutěži	361
Eva Vaidová, František Zahálka: Vybraná specifika fotbalu žen	369
Aleš Kaplan: Kondiční příprava basketbalistek ČR na OH 2012 (deskriptivní studie)	377
Pavel Korvas, Jaroslav Šamšula: Studie dynamiky odrazu u tří volejbalových výskoků	387
Bibiana Vadašová, Jozef Moroščák: Telesný rozvoj a anaeróbna tréningovosť volejbalistov v prípravnom období	399
Ján Hianik, Ludmila Zapletalová: Špeciálne pohybové schopnosti mladých hádzanárov vo vzťahu k ich hráčskej funkcii	407
Pavel Červinka: Možnosti řízení tréninkového procesu u vytrvalců	417
Adéla Boudíková, Josef Dovalil, Jiří Suchý: Vliv vyšší nadmořské výšky na rychlost střelby a úroveň tréningovosti biatlonistů	427

Jakub Opočenský, Jiří Suchý: Komparace sportovní přípravy a vývoje výkonnosti běžců na lyžích v České republice a Norsku	435
Jan Pernica, Jiří Suchý: Využití profilu stavů nálady (POMS) ke sledování únavy během pobytu a tréninku ve vyšší nadmořské výšce	443
Jan Pecha: Názory expertů na dlouhodobou koncepci sportovního tréninku v tenise.	449
Kateřina Kudláčková, David W. Eccles, Kristien Dieffenbach: Užití relaxačních aktivit u sportovců různé úrovně	459
5. Sportovní příprava dětí	463
Tomáš Perič, Jan Pechna: Sportovní příprava dětí – co ovlivňuje kvalitu tréninkového procesu.	465
Pavel Slepíčka, Jiří Mudrák: Sport dětí a mládeže jako rizikový socializační faktor	475
Tomáš Hadžega, Václav Bunc: Aktuální telesná zdatnosť detí a ich pohybový režim.	483
Martin Žamba, Miroslav Holienka: Vplyv tréningového programu na úroveň priestorovo-orientačnej schopnosti mladších žiakov vo futbale	489
Petr Bahenský: Vývoj úrovně pohybových předpokladů adolescentů u talentových zkoušek na sportovní gymnázium – obor atletika	499
6. Aplikované pohybové aktivity.	511
Veronika Houdová, Michal Štefl, Jan Heller: Změny tělesného složení u seniorů žijících ve vlastním prostředí	513
Pavel Tilinger: Specifika sportovního tréninku intelektově postižených sportovců	519

**SPORT A TĚLESNÁ VÝCHOVA
VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH**

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

NÁRODNÍ KVALIFIKAČNÍ RÁMEC V DOKTORANDSKÉM STUDIU KINANTROPOLOGIE

ANTONÍN RYCHTECKÝ

ÚVOD

Šedesát let existence Fakulty tělesné výchovy a sportu je příležitostí k přehodnocení její existence, posouzení aktuálního stavu i perspektiv budoucího vývoje. Doktorandská studia (DS), stejně jako v jiných vědních oborech, jsou i v Kinantropologii vlajkovou lodí ve vědecké a pedagogické činnosti fakulty. Je s nimi spjata akreditace pregraduálních a doktorských studijních programů, habilitace docentů i jmenovací řízení profesorů. Logicky pak i vývoj vědecko-výzkumného zaměření fakulty. O významu a zájmu o DS v kinantropologii svědčí jak počty obhájených dizertací i počty odborných zkoušek za období 2000–2012 (tabulka 1). Celkově od roku 1965 absolvovalo CSc. a Ph.D. 469 aspirantů a doktorandů.

Tabulka 1. Počty obhájených i neobhájených dizertací v letech 2000–2012 na FTVS UK.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Σ
počet obhajob Ph.D.	10	13	10	2	15	18	14	15	22	21	9	16	184
neobhájených	1			2		3	1	1					8
počet DS zkoušek	21	20	13	26	22	21	17	28	22	18	19	31	283

Kinantropologie je multi-disciplinárním vědním oborem. Zabývá se komplexním vlivem účelových i spontánních pohybů na kvalitu života, zdravotní status a socializaci všech věkových skupin populace; jak zdravých osob, sportujících i jedinců se specifickými potřebami v definovaných podmínkách prostředí tělesné výchovy a sportu, fyzioterapie zdravotní tělesné výchovy, pohybové rekreace atd.

Důraz na komplexní posouzení vlivu pohybu na člověka vyplývá ze skutečností, že mono-kauzální interpretace vztahů mezi pohybovými aktivitami a jejich biomedicínskými, či psychosociálními benefity, nemůže plně vystihnout specifickou i složitost těchto vztahů, včetně implikace výsledných výstupů do praxe.

Šedesátiletý vývoj vědeckého zaměření FTVS je směřováním od „Teorie tělesné výchovy“ ke „Kinantropologii“. Jak dle obsahové orientace, převaze užitých metod, aplikačních výstupů i principů v řízení vědní politiky (granty). Její široký záběr od změn na buněčné úrovni k sociologickým studiím naznačuje její postupné členění na společenskovědní a biomedicínskou kinantropologii. Cílem předložené studie je implikace Národních deskriptorů v DS jako inovační instrument v jejím vymezení a dalším vývoji.

Milníky ve vývoji vědního oboru Kinantropologie

Vědecká výchova (aspirantura) v Československu byla podle sovětského vzoru zřízena vládním nařízením č. 60/1953 Sb v roce 1953. V témže roce byl rovněž založen Institut tělesné výchovy a sportu (ITVS), jako první samostatná, pedagogická a vědecká instituce v tělesné výchově a sportu v Československu. Tříletá vědecká příprava aspirantů ve vědním oboru „*Teorie tělesné výchovy*“ byla v souvislosti s výše zmíněnými událostmi zahájena ve stejném akademickém roce 1953–1954. Prvním interním aspirantem byl Zdeněk Teplý, později docent a profesor, výrazná osobnost nejen na FTVS, ale i v československém tělovýchovném hnutí. Rozvoji vědecké výchovy aspirantů přispěla i skutečnost, že společně s ITVS, byly ve stejném roce založeny Výzkumný ústav tělovýchovný a Muzeum tělesné výchovy. Lokalizovány byly, stejně jako ITVS v Tyršově domě a přilehlých objektech.

V roce 1959 byl ITVS po předchozím sloučení s Katedrou tělesné výchovy Vysoké školy pedagogické inkorporován do Univerzity Karlovy a od roku 1965 byl přejmenován na Fakultu tělesné výchovy a sportu (FTVS). FTVS, kromě FTVŠ v Bratislavě, založené v roce 1958, byla prakticky až do roku 1991 jediným školícím a obhajovacím pracovištěm ve vědecké výchově aspirantů v oboru Teorie tělesné výchovy, později v Teorii vyučování tělesné výchově v České republice. Počet aspirantů nebyl zpočátku příliš velký. Avšak v období před rokem 1960, kdy bylo u odborného asistenta podmínkou setrvání na vysoké škole dosažení vědecké hodnosti kandidáta věd, počet aspirantů, zejména v kombinované formě studia silně vzrostl.

Do široce a komplexně pojatého charakteru dizertačních prací ve vědním oboru Teorie tělesné výchovy integrovalo více příbuzných vědních disciplín. Vedle pedagogiky a psychologie se využívala a rozvíjela i vlastní oborová metodologie a aplikovány byly i zkušenosti z dalších vědních disciplín; jak z oblastí přírodních, lékařských věd i dalších společensko-vědních oborů.

V roce 1965, stejně jako v jiných vědních oborech, provedla ČSAV komplexní analýzu jmenovacího oboru „*Teorie tělesné výchovy*“. Zjištěná situace odhalila velmi široký záběr a orientaci řešených dizertací, což uspišilo rozhodnutí o vyrazení obhajovacího oboru Teorie tělesné výchovy z vědních oborů. Kontinuita vědecké výchovy aspirantů na FTVS však tímto rozhodnutím nebyla přerušena. Původní vědní obor Teorie tělesné výchovy byl začleněn do soustavy pedagogických věd a absolventům vědecké výchovy v oblasti tělesné výchovy byla přiznávána hodnost *Kandidáta pedagogických věd (candidatus scientiarum)* se specifikací: „*Teorie vyučování tělesné výchově*“.

Omezení problematiky tělesné výchovy na „Teorii vyučování předmětům obecné vzdělávací a odborné povahy“ však bylo jen částečným řešením daného problému. Později, po hlubší, nové analýze kandidátských dizertací a jejich obsahového a metodologického přesahu do jiných, příbuzných, biologických i společenských vědních oborů, byl dosavadní titul udílené hodnosti kandidáta pedagogických věd rozšířen o další jmenovací obor „*Teorie vyučování tělesné výchově – antropomotorika*“. Důvodem byly změny ve struktuře kurikula pregraduálního studia v roce 1970, ve kterém se z širokého základu předmětu „Teorie tělesné výchovy a sportu“ vyčlenily *Antropomotorika* (prof. Čelikovský) a *Teorie sportovního tréninku* (doc. Choutka) jako nové vyučovací předměty a zároveň i vědní obory.

Po roce 1989 byl po všeobecné odborné diskusi uvnitř i vně tělesné výchovy přijat nový název vědního oboru „*Kinantropologie*“. Záběr řešených dizertací se s tímto novým vymezením podstatně nezměnil. Snaha po získání samostatného a všeobecně uznávaného vědního oboru v centrálních evidencích výzkumných projektů zůstává dále otevřená.

Harmonizace doktorských studijních programů v Evropě: QF-EHEA, Evropský rámec kvalifikací (EQF)

Zastřešujícím rámcem a nástrojem harmonizace kvalifikací v Evropském prostoru ve vysokoškolském vzdělávání byl vytvořen v roce 2005 „*Qualification framework for the European Higher Education Area*“ (QF-EHEA) (Kvalifikační rámec pro Evropské vysoké školství). Rámec má 3 cykly studia; pro každý cyklus jsou definovány *obecné deskriptory* (tzv. Dublinské deskriptory) založené na výsledcích učení (learning outcomes) a osvojených kompetencích. (<http://bologna.msmt.cz/zakladni-pilire-ehea/ramec-kvalifikaci-qi-ehea>).

Nezávisle na vývoji v Boloňském procesu začal vznikat *Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení* (EQF), který má osm úrovní a zahrnuje všechny stupně vzdělávání, od základního až po doktorské. I když oba rámce vznikaly v podstatě nezávisle, byl posléze EQF upraven tak, aby charakteristiky jeho tří nejvyšších úrovní (bakalářský, magisterský, doktorandský) odpovídaly popisu tří cyklů v QF-EHEA. Ty mohou být funkční jen v případě, že příslušný rámec kvalifikací bude vytvořen i na národních úrovních (NQR) a jednoznačně v nich budou definovány vazby jeho úrovní na úrovně v Evropském rámci kvalifikací. Druhovým vymezením výstupů učení, i v DS, jsou pak indikátory (znalostí, dovedností a způsobilostí), které musí student prokázat, aby mu byla udělena kvalifikace dle určité úrovně studia (<http://bologna.msmt.cz>).

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání (NQR)

Byl vytvořen v projektu Q-RAM a popisuje obecně očekávané znalosti, dovednosti a kompetence u absolventů vysokých škol v 39 vzdělávacích oblastech. Tyto výstupy-deskriptory jsou formulovány obecně pro jednotlivé úrovně terciárního vzdělávání:

bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy). Následně budou rozpracovány do konkrétních a specifických oblastí vzdělávání i vědních oborů.

EQF QF-EHEA a NQR mají dvě základní funkce:

Komunikační – porozumění významu a obsahu kvalifikací mezi vzdělávacími systémy v rámci EU a EHEA.

Regulativní – nástroj kurikulární politiky uvnitř vzdělávacího systému, zavedení jednotného minimálního standardu kvalifikací v terciárním vzdělávání.

NQR v České republice vytyčil 39 vzdělávacích oblastí (včetně Tělesné výchovy a Kinantropologie) a byl vytvářen a diskutován v projektu Q-RAM (2009–2012). Financování projektu Q-RAM (kvalifikační rámec), bylo od 1. srpna 2009 zajištěno v Operačním programu MŠMT: „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ (Nantl & Černíkovský et al., 2013).

Národní deskriptory (tabulka 2) jsou generickým vymezením požadovaných výstupů z učení na jednotlivých úrovních terciárního vzdělávání, derivovaných od EQF QF-EHEA.

Národní deskriptory by měly být závazné pro instituce terciárního vzdělávání. Očekávané výstupy z učení mají mít takový stupeň náročnosti, aby v dané úrovni vzdělávání byl dosažen průměrnými absolventy páteřního oboru v dané oblasti vzdělávání. Kategorie výstupů z učení v NQR jsou: *odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti* a v dané oblasti vzdělávání tak vyjadřují relativně závazný standard (benchmark).

Tabulka 2. Národní deskriptory českého kvalifikačního rámce pro doktorská studia, (Nantl & Černíkovský, 2013)

Cyklus v QF-EHEA	Třetí cyklus
Úroveň kvalifikace v EQF-LLL	8
Úroveň kvalifikace v Národním kvalifikačním rámci terciárního vzdělávání	4
Typ studijního programu	Doktorský studijní program
Kreditová hodnota (ECTS)	180–240
Absolventi doktorského studia prokazují:	
Odborné znalosti	<ul style="list-style-type: none"> – hluboké a systematické znalosti a porozumění předmětu a rozsahu oboru odpovídající soudobému stavu poznání – hluboké a systematické znalosti a porozumění teoriím, konceptům a metodám, které jsou v popředí poznání oboru na mezinárodní úrovni – porozumění systému věd a výzkumným problémům na pomezí oboru
Odborné dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> – navrhovat a používat pokročilé výzkumné postupy v oboru způsobem umožňujícím rozšiřovat poznání oboru původním výzkumem – rozvíjet a vyhodnocovat teorie, koncepty a metody oboru včetně vymezení oboru nebo jejich zaražení do širší oblasti

Obecné způsobilosti:	– vyhodnocovat nové poznatky a ideje s přihlédnutím k dlouhodobým společenským důsledkům jejich využívání
Tvoření úsudku	– plánovat rozsáhlé činnosti tvůrčí povahy a získávat a plánovat zdroje pro jejich uskutečnění
Komunikace	– samostatného řešení složitého etického problému při tvůrčí činnosti nebo využívání jejich výsledku
Schopnost dalšího vzdělávání	– srozumitelně a přesvědčivě sdělovat vlastní poznatky v oboru ostatním členům vědecké komunity na mezinárodní úrovni i široké veřejnosti
	– používat své odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti v alespoň jednom cizím jazyce
	– získávat nové odborné znalosti, dovednosti a způsobilosti vlastní tvůrčí činností a ovlivňovat podmínky a souvislosti vzdělávání ostatních

Odborné znalosti (vědomosti) mají tři definiční kritéria: a) šířku znalostí, b) hloubku znalostí, c) stupeň porozumění. Dále pak znalosti faktické a teoretické s věcnou specifikací (znalosti čeho), které jsou deskriptory v konkrétní oblasti vzdělávání. Odborné vědomosti mají dvojitý charakter: horizontální, v rámci jednotlivých kvalifikačních úrovní a vertikální mezi jednotlivými úrovněmi kvalifikací.

Odborné dovednosti jsou vymezeny ve dvou kategoriích: řešení problémů praktických i teoretických, dovednost vyhledávat informace a používat k tomu účelu výzkumné metody, vytvoření výzkumného designu, teorie a koncepty.

Obecné způsobilosti rozlišují tři kategorie deskriptorů: tvorbu úsudku, schopnost komunikace a schopnost dalšího vzdělávání.

Při stanovení předpokládaných výstupů učení ve studijních programech se předpokládá vysoká míra autonomie a odpovědnost vzdělávacích institucí. Jazykové kompetence představují princip implicitní gradace deskriptorů

Projekt AEHESIS

Nezávisle na EQF vznikaly po roce 2000 i v dalších vzdělávacích oblastech v terciárním vzdělávání obdobné iniciativy. Jedním z nich byl Evropský projekt AEHESIS (**A**ligning a **E**uropean **H**igher Education Structure **I**n Sport Science), který byl řešen v letech 2004–2007. Projekt byl zaměřen na tělovýchovné kvalifikace a byl rozpracován v souladu s Bolonským procesem, Lisabonskou smlouvou a Evropským kvalifikačním rámcem (EQF). V projektu AEHESIS, kromě vymezení výstupů učení a kompetencí ve studijních programech *Učitelství tělesné výchovy, Sportovní trénink, Sportovní management a Zdraví a zdatnost*, byla vytvořena originální metodologie šesti postupných kroků: jak sestavit vhodné modelové curriculum i jak jejich prostřednictvím srovnávat a harmonizovat profesní kurikula – studijní programy. Model o šesti krocích má tyto spojené úkoly:

1. *Vymezení profesionální oblasti*; 2. *Stanovení standardních profesí*; 3. *Hlavní aktivity v profesích*; 4. *Kompetence*; 5. *Výstupy z učení* a 6. *Tvorba modelového kuri-*

kula (Rychtecký, 2008a; Rychtecký, 2008b); Hardman, Klein, Patriksson, Rychtecký & Carriero da Costa, 2008). (<http://www.aehesis.com>)

Národní kvalifikační rámec doktorského studia ve vědním oboru Kinantropologie:

Tvorba deskriptorů vzdělání v doktorských studijních oborech, včetně Kinantropologie, respektuje ty vědomostí, dovedností a kompetence, které vyplývají z EQF, Národního kvalifikačního rámce (NQR) pro terciární vzdělávání. Zahrnuje i poslání vědního oboru Kinantropologie, s kterým jsou v úzkých asociacích i mezní a aplikační vzdělávací oblasti a vědní obory (Rychtecký, 2012).

K aktuálnímu poslání vědního oboru kinantropologie (společensko-vědní i biomedicínské) s výstupy do DS patří:

- příprava vysoce profesních specialistů, odborníků s možnostmi uplatnění v oblasti vědy a výzkumu;
- zajištění kvalitního terciárního studia Kinantropologie z hledisek historických, aktuálních bio-psycho-sociálních a výzkumných perspektiv rozvoje vědního oboru kinantropologie;
- přispívat k rozvoji metodologie oborů, standardizaci výzkumných metod, pokročilých statistických modelů výzkumu v kinantropologii;
- plánování a organizace výzkumu v DS za účelem rozvoje poznatkové báze kinantropologie, její metodologie a efektivní implikace výsledků do praktických pohybových a sportovních aktivit a vzdělávacích programů v tělesné kultuře;
- verifikace experimentálních intervenčních pohybových programů a jejich vlivu na praxi tělesné výchovy a sportu mládeže, dospělých i seniorů;
- analýza, ověření a standardizace metod mezioborového výzkumu pohybových schopností a dovedností za účelem zlepšení kvality lidského života i rozvoje sportovní výkonnosti;
- integrace profesiografických nároků na profil absolventů DS dle disertačních prací a vnitřní struktury vědního oboru kinantropologie;
- propagace a šíření výsledky výzkumu v oblasti tělesné výchovy a sportu a jejich praktickému uplatnění v kulturních a vzdělávacích kontextech;
- zajišťovat kvalitu DS dle očekávaných znalostí, dovedností a kompetencí, potřeb praxe a zaměstnanosti absolventů;
- monitoring kvality přípravy, pravidelný tracking absolventů DS, udržování kontaktu se zaměstnavateli za účelem pravidelné korekce kurikula jejich přípravy.

Absolventi DS ve studijním programu kinantropologie mají odborné znalosti:

Tabulka 3. Deskriptory v doktorském programu Kinantropologie – odborné znalosti (Rychtecký, 2012)

Národní deskriptory			Deskriptory pro DS kinantropologie	
kategorie kompetencí	činnostní sloveso	předmět činnosti	činnostní sloveso	předmět činnosti obecně
odborné znalosti	prokazují	hluboké a systematické znalosti a porozumění předmětu a rozsahu oboru odpovídající soudobému stavu poznání	mají	komplexní, hluboké a systémově strukturované informace o obsahu a rozsahu vědního oboru kinantropologie, včetně vývojových trendů, nejnovějších směrů i o předních národních a mezinárodních vědeckých institucích
			disponují	znalostmi o možnostech ve využívání aktuální výpočetní, laboratorní a přístrojové techniky; znají instrumenty, podmínky a limity využití pokročilých statistických metod
			mají	akademickou orientaci, inovační, tvůrčí schopnosti a odbornou integritu s důrazem na etické zásady vědecké a výzkumné činnosti
			ovládají	a chápou moderní kinantropologickou metodologii, její paradigmaty v koncipování experimentálního řešení nastolených problémů
			charakterizují	a interpretují výsledky výzkumů nejen z kinantropologických pozic, ale i aspektů a příbuzných i intervencujících vědních oborů
			mají	úplný přehled, hlubší vhled do postupů v řešení soudobých problémů disertace, jak na domácích, tak i zahraničních pracovištích, v kinantropologii a příbuzných vědách, v jejich informačních databázích a periodikách
			chápu	současné kinantropologické přístupy v řešení struktur a funkcí účelově zaměřených pohybových činností člověka a souvisejících teorií v příbuzných oborech (antropologii, filosofii sportu, historii sportu, psychologii sportu, sociologii sportu, antropomotoriky, biomechaniky, kineziologie aj.), vzdělávací a výzkumné koncepty a jejich komparaci na mezinárodní úrovni
			znají	a kriticky hodnotí kinantropologické koncepty a metody z hledisek mezioborových souvislostí
			účastní se	mezinárodních konferencí v kinantropologii a blízkých vědních oborech za účelem hlubšího a cíleného poznání nových přístupů, teorií, konceptů své specializace
			rozumí	postavení kinantropologie v systému společensko-vědních a biomedicínckých vědních disciplin
		porozumění systému věd a výzkumným problémům na pomezí oborů	identifikují	rolí a význam kinantropologie a příbuzných akademických disciplin v objasnění účelových pohybových a sportovních aktivit, struktur a funkcí a jejich účinků v definovaném prostředí tělesné výchovy, zdravotní tělesné výchovy, sportu, rekreace aj.
			uvědomují si	filozoficko-metodologická východiska a souvislost při řešení kinantropologické problematiky včetně osvojení široké škály kvantitativních a kvalitativních metodologických přístupů

Absolventi DS ve studijním programu kinantropologie mají odborné dovednosti

Tabulka 4. Deskriptory v doktorském programu Kinantropologie – odborné dovednosti (Rychtecký, 2012)

kategorie kompetencí	činnostní sloveso	předmět činnosti	činnostní sloveso	předmět činnosti obecně
odborné dovednosti	umí	navrhovat a používat pokročilé výzkumné postupy v oboru způsobem umožňujícím rozšiřovat poznání oboru původním výzkumem	ovládat	a navrhovat neobvyklé metodologické přístupy k řešení výzkumného problému tak, aby svými výsledky mohly obohatit stávající úroveň poznání jak v kinantropologii, tak i v blízkých vědních oborech
			definovat	a po dílčím či finálním vyřešení výzkumného problému navrhnout možnosti dalších postupů s cílem prohloubení a získání nových poznatků, vytvoření standardů, norem aj.
			iniciovat	rozsáhlé výzkumné činnosti tvůrčí povahy a samostatně vytvářet, či spoluvytvářet podmínky, včetně získání zdrojů pro uskutečnění těchto aktivit – granty
			prokázat	schopnost samostatně vědecké činnosti, včetně aplikace pokročilých výzkumných přístupů a sebereflexe
			zapojit se	do mezinárodní vědecké diskuse, spolupracovat v tvorbě návrhů na nové, národní a mezinárodní projekty
			usilovat	o další sebevzdělávání, permanentní získávání dalších nových znalostí, dovedností a kompetencí od ostatních i vlastním studiem a praxí
			vytvořit	rozsáhlejší dílo (disertaci), které dosaženými výsledky přispívá k rozšíření hranic poznání, dílo publikovat nebo veřejně prezentovat
	rozvíjet a vyhodnocovat teorie, koncepty a metody oboru včetně vymezení oborů nebo jejich zařazení do širší oblasti	koncipovat	navrhovat, realizovat a prezentovat pokročilé a originální výzkumné přístupy a metody s cílem prohloubit poznání jak v kinantropologii a jejich sub disciplínách i v hraničních oborech	
		popularizovat	nejnovější poznatky v kinantropologii, názorně je předávat odborně i laické veřejnosti	
		řídit	a ve své specializaci vytvářet efektivní vědecké týmy, národní i mezinárodní, pro řešení komplexních a mezioborových výzkumných úkolů, zobecněné výsledky (teorie, koncepty, metody aj.) publikovat ve vědeckých časopisech, monografiích, učebnicích	
		vyhodnocovat	nové poznatky, teorie, koncepty, doporučení aj. jak z hlediska možností jejich aplikací, tak i společenským důsledkům v jejich využívání	
		provádět	konzultativní, profesní a expertní servis pro vládní, průmyslové a privátní instituce i jednotlivce	